איראן מעולם לא ניצחה במלחמה, אך אף פעם לא הפסידה במשא ומתן

written by מאיר בן שבת | 14.06.2026

"איראן מעולם לא ניצחה במלחמה, אך אף פעם לא הפסידה במו"מ" כך צייץ הנשיא דונלד טראמפ בינואר 2020 אחרי חיסולו של קאסם סולימאני. לא הייתה זו הפעם הראשונה שבה השתמש בנוסח הזה כדי לדחוק באיראן להעדיף את ערוץ המו"מ. מזכר ההבנות שצפוי להיחתם עימה, יהיה כנראה עדות משכנעת לכך.

אמנם טרם התבהרו כל פרטי ההבנות שאליהן הגיעו הצדדים, אך די במה שכבר פורסם כדי לבסס את הדאגות בירושלים.

רמז מקדים למה שצפוי, סיפק בשבוע שעבר סגן הנשיא האמריקני ג'יי די ואנס שהבהיר כי "האינטרסים של ארה"ב בהסכם עם איראן עשויים להיות שונים מאלו של ישראל" . הוא הטעים "ישראל תאהב או לא תאהב את זה, אבל זה האינטרס של ארה"ב".

שרידות, תקווה, שיקום

ייאמר מיד, כל הסכם עם איראן הוא פחות טוב מהאלטרנטיבות משום שהוא מבסס את הלגיטימיות של המשטר הקיצוני ונותן לו את הדבר החשוב ביותר עבורו: שרידות, תקווה ומשאבים לשיקום.

אם נכונים דיווחי התקשורת, מזכר ההבנות שעומד להיחתם מציע לאיראנים יותר מכך: הוא מבשר את תחילת סופה של המצוקה הכלכלית הקשה, שהוציאה את המוני האזרחים להפגנות והזינה את האיום הפנימי על שרידותו. פתיחת מיצרי הורמוז לייצוא נפט איראני תאפשר להם הכנסות של מיליוני דולרים מידי יום. על כך יש להוסיף את המיליארדים שהם צפויים עם כניסתו לתוקף של מזכר ההבנות ובמהלך יישומו.

הכנסתה של זירת לבנון למסגרת ההסכם, היא מתנה שאיראן מקבלת. לא רק שבדרך זו היא תבטיח מרחב חסינות לחיזבאללה ארגון הפרוקסי הכי חשוב בעיניה אלא שהיא מקבלת הכרה במעמדה כ"שחקן" בזירה הלבנונית. אם הציפיה הייתה לפרק את אחיזתה של איראן בארגוני הפרוקסי, בא ההסכם הזה ודווקא מהדק אותה. וזאת בשעה שממשלו של הגנרל עאון משמיע זמירות חדשות וזקוק באופן נואש להסרת החסות החונקת הזו של משטר האייתוללות.

ולא רק זאת, ככל שידוע אין בהסכם שום התייחסות לסוגיית הטילים הבליסטיים. כזכור, מהלכיה של איראן בעניין זה יצרו איום אסטרטגי לא רק על שכנותיה ומדינות המזרח התיכון אלא אף על אירופה.

סדר הדברים שנקבע במזכר ההבנות, מביא לכך שארה"ב משלמת לאיראן במזומן ומקבלת בתמורה לכך צ'יק דחוי שהפרטים בו לא ברורים וספק אם יהיה לו כיסוי. שהרי, סוגיות הגרעין יידונו רק בשלב מאוחר יותר, כאשר המשטר בטהראן כבר לא יהיה נתון במצוקתו הנוכחית וכשיעילות של מנופי הלחץ של ארה"ב, הצבאי והכלכלי, תהיה נמוכה יותר, אם בכלל.

אם כיום, ארבעה חודשים לפני בחירות האמצע, טראמפ נמנע מלחדש את הלחימה, אפשר להעריך כי בתום 60 הימים, כשמרחק הזמן לבחירות אלה יהיה קצר יותר, הוא יהסס עוד יותר ביחס לכך. את זה יודעים גם בטהראן ולכן הם לא ימהרו להגיע לסיכומים בסוגיות המורכבות ממילא בעניין הגרעין.

טראמפ נכנס למזכר ההבנות כהוא מצטייר בעיני העולם כולו, כמי שלהוט להגיע להסכם, כמעט בכל מחיר. את זאת רואים גם יריביה של ארה"ב וגם מנהיגי המדינות במזרח התיכון. הדיווחים על התקרבות לאיראן מצד מדינות מסוימות באזור, הם עדות להבנה של מנהיגיהן לכך שארה"ב לא מתכוונת לסיים את המלאכה וכדאי לייצר רשת ביטחון אלטרנטיבית. אין ספק שהתנהלות וושינגטון סביב ההסכם, תקרין חולשה ותשפיע על מעמד ארה"ב במזרח התיכון ולא רק בו.

על כל אלה יש להוסיף את תחושת הנבגדות מצד מתנגדי המשטר באיראן ששמו נפשם בכפם, שילמו מחירים יקרים ועדיין ממתינים לאותו "אור ירוק" שהובטח על ידי הנשיא האמריקני במסגרת המאמצים להפלת המשטר. אפשר רק לנחש מה זה עושה לאמינות ממשל טראמפ .

בשום אופן אין לבטל את הישגיה של המלחמה הנוכחית עם איראן, הם רבים ומשמעותיים. התסכול גובר דווקא על הרקע הזה, לאור ההנחה כי הישגים אלה מאפשרים להגיע לתוצאות טובות יותר מול איראן.

באשר לישראל: העולם ומדינות האזור קיבלו הצגת תכלית לא רק באשר ליכולותיה, אלא גם לתעוזתה, לנחישותה ולהתייצבותה המלוכדת במאמצים הממושכים להסרת איום קיומי. ישראל לא צריכה לצאת בהכרזות על כך, אויביה יודעים היטב כי מאפיינים אלה יתקיימו, גם במציאות הסדרית.

ישראל אינה צד להסכם. עליה לדבוק בעמדתה המסורתית כי היא תעשה את הנדרש כדי להגן על ביטחונה. הדברים אמורים ביחס לכל המרכיבים ובוודאי בנוגע לזירת לבנון. היא לא צריכה לתקוע אצבע בעינו של טראמפ , להתנצח או להתריס כלפיו. כמאמר הרמטכ"ל אייל זמיר - מעשינו ידברו.

פורסם בישראל היום, בתאריך 14 ביוני 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.